N^ER 8

KURYER LITEWSKI

w Wilnie we Srzodę dnia 18 *Stycznia v. s.* 1822 *roku.*

WIADOMOSCI KRAJOWE.

St. Petersburg dnia 9 stycznia.

W piątek, d. 6 t. i m., jako w dniu ś. pamiątki Zjawienia się Pańskiego na Jordanie, NN. Cesarz Jegomość, Cesarzowe, Osoby N. Domu Cesarskiego i dwór cały, znaydowali się na poświęceniu wody. Obrząd ten odprawiał się na Newie, ze zwyczayną uroczystością. Wystrzały działowe obwieściły zaśpiewane *Te Deum.*

Dnia dzisieyszego, za staraniem posła francuzkiego, Hr. *Ferronaye*, w kościele katolickim, odprawiło się nabożeństwo żałobne za NN. Ludwika XVI, Ludwika XVII, Królów Francyi i Nawarry, i Maryą Antoninę Austryacką, Królową Francyi, Madame Francyi *Elżbietę*, i Xiążęcia *Berry*. Po Ewanjelii czytany był testament i list tych NN. Męczenników. JW. Metropolita Arcybiskup mohilewski odczytał modlitwy za zmarłych, Ministrowie, sprawujący interesa i konsulowie jeneralni, dworów połączonych pokrewieństwem z domem Burbonów i francuzi, w stolicy tuteyszey będący, znaydowali się na tém nabożeństwie błagalném.

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa dnia 18 stycznia.

Dziś odbyło się nabożeństwo zwane *Jordan*. Z kościoła XX. Bazylianów szła procesya do Wisły przy towarzyszeniu mnóztwa pobożnego ludu. Także w kaplicy zamkowey odbyło się podobneż nabożeństwo, a przytym obchodzono pamiątkę poświęcenia sztandarów półkowych.

D. 19. Dziś stolica tuteysza obchodzi rocznicę urodzin N. Wielkiey Xiężny *Anny Pawłowny*, małżonki Królewica następcy tronu niderlandzkiego.

Nayjaśnieyszy Pan dekretem swym z dnia 20 grudnia (1 stycznia) 1821 (1822) mianować raczył P. Alexandra *Brockiego*, członka delegacyi administracyyney, referendarzem w radzie stanu.

N. Pan raczył mianować JP. *Rajzer* inżynjera w dyrekcyi dróg i mostów, kawalerem orderu ś. Stanisława czwartey klassy.

Po kilku dniach odwilży, nastały znowu mrozy. Onegday było stopni zimna 7, wczoray 9, a dziś jest 3. *Wisła* znacznie przybiera i wczoray między godziną 4tą a 5tą po południu część mostu zerwała.

AUSTRYA.

(*z Gaz. Warsz.*) *Wiedeń dnia* 10 *stycznia.* Jeden z naydawnieyszych kupców tuteyszych, który przez 53 lat prowadził znaczny handel towarami jedwabnemi, przestał płacić, i zbankrutował.

Opawa dnia 28 grudnia. Od dnia 1 lutego (pisze *Gazeta Pruska Stanu*) wszystkie gościńce bite w całey monarchii austryackiey będą puszczone w dzierżawę, a znaydujący się przy nich officyaliści, otrzymają uwolnienie z pensyą.

W *Neapolu* (pisze daley taż gazeta) otruto wielu żołnierzy tabaką do zażywania. Toż samo chcieli także uczynić Neapolitańczykowie w *Wiedniu*, i z tego powodu wydano rozkaz dzienny, aby żołnierze nie brali tabaki od nieznajomych ludzi.

Wenecya dnia 29 grudnia. Osobny sąd tuteyszy do śledzenia Węglarzów, ze 32 oskarżonych o zdradę kraju, skazał na śmierć 2 pretorów, jednego xiędza, Hrabiego *Fortunato Orobini*, margrabiego *Canonici* i 8 prywatnych ludzi.

ANGLIA.

(*z Gaz. Warsz.*) *Londyn, dnia 5 stycznia.* Słychać, iż Król nie dobrze przyjął postanowienia zgromadzonych irlandczyków, i na padaną ich prośbę odpowiedział: „Niektórzy uczęstnicy tego zgromadzenia mają w swojey mocy inne sposoby do uspokojenia Irlandyi, nie zaś odprawianie zgromadzeń w *Londynie*, i domaganie się o zwołanie parlamentu. Istniejące prawa są dostateczne do uśmierzenia teraźnieyszych rozruchów, i zapobieżenia im nadal, byleby tylko posiadacze dóbr i urzędnicy należycie obowiązki swoje pełnili."

Rozchodzi się tu pogłoska, iż ministrowie nasi postanowili zmnieyszyć pensye swoje czwartą częścią lub więcey.

Miasto *Dundee* czyli *Dunder* w Szkocyi (pisze *gazeta pruska Stanu*), liczące 30,000 ludności i prowadzące znaczny handel, nie ma w więzieniach swoich ani jednego zbrodniarza. W całém hrabstwie *Angus*, mającém 107,264 mieszkańców, był tylko jeden więzień. Od 20 lat nikogo w tém hrabstwie nie stracono. Pocieszający ten wypadek jest skutkiem dobrego wychowania i oświaty. Każdy z niższego stanu nie tylko umie czytać i pisać, lecz nawet po pracach ręcznych szuka rozrywki w czytaniu. Roku 1793 robotnicy w *Dundee* założyli stosowną dla siebie bibliotekę, która teraz ma blizko 7,000 xiążek. Chwalebnym usiłowaniom przykładnych nauczycieli, urzędnikom ściśle pełniącym obowiązki swoje, i moralnym osobom wyższego stanu, przypisać można, iż nigdzie podobno nizka klassa ludu nie posiada tyle nauki, i większego zamiłowania cnoty, jak w hrabstwie *Dundee*. Gdzie szubienica i miecz są w częstém użyciu, a więzienia przepełnione osadzonymi zbrodniarzami, tam zapewne nie masz dobrych szkół dla ludu, i obyczajów wyższego i średniego stanu, których gmin chętnie naśladuje.

Między osobami, które długo żyły, pierwszeństwo należy się następującym: *Jenklis*, rybak w hrabstwie *York*, miał lat 169. W setnym roku mógł jescze przepłynąć każdą rzekę. Wezwany do sądu na świadka przybył z dwóma synami, z których jeden miał 102, a drugi 100 lat. Inny anglik, nazwiskiem *Eccleston* żył 143 lat. *Jan Effingham* umarł w 144tym roku życia swego. Norwegianin *Drachenberg* był niewolnikiem w *Algierze*, i miał lat 146. W *Tukuman* umarła murzynka, niewolnica, mająca 175 lat.

Niedawno po wielkiey burzy postrzeżono w *Manchester*, iż wszystkie okna od strony morza były pokryte materyą, zaciemniającą szkło, złożoną z czystey soli po części krystallizowaney, którą wicher uniosł z morza. Wspomnione miasto leży o 40 mil angielskich od morza.

FRANCYA

(*Gaz. Warsz.*) *Paryż, dnia 5 stycznia.* Słychać o odmianie wielu prefektów w departamentach naszych.

Ze wszystkich portów smutne wiadomości odbieramy. W *Marsylii* zatonęły 2 okręty, z których jeden był amerykański. Wicher zrządził wielką szkodę w *Brest* i *Bordeaux*.

Król podarował dzieciom Xiężney *Berry* na Boże Narodzenie sprzęty z drzewa krajowego. Między innemi znayduje się dla Xięcia *Bordeaux* okręt liniowy, całkowicie uzbrojony, o 90 działach.

Zagle są z materyi srebrem tkaney, a działa ze srebra. Okręt posuwa się po zwierciedle tak sztucznie, jak gdyby płynął na morzu.

Dnia 3 b.m. poświęcono tu kościół ś. *Genowefy*, i wystawiono relikwije świętych. *Monsieur* (brat królewski) i Xiążę *Angoulême* z małżonką znaydowali się na tey uroczystości. Gdy wchodzili, śpiewano wiersz, wyięty z 27mey pieśni Missyonarzy: *Zawsze we Francyi Burbonowie i wiara.* Deputacye władz wszystkich były także obecne.

Izba deputowanych. Dnia 2 b. m. P. *Peyronnet*, kanclerz, podał izbie deputowanych projekt o policyi dzienników. Wyłuszczając zasady jego, namienił o drugim projekcie ogólnieyszym i rozciągleyszym, względem nadużycia wolności druku, i kar ustanowionych, który poźniey do izby wniesiony będzie. Z projektem tym ściśle łączy się pierwszy, gdyż nadużycie wolności druku jest nayniebezpiecznieysze. Dla tego starać się trzeba usunąć z gazet wszystko, coby do wybiegów służyć mogło, a przez jasne i krótkie uchwały zaręczyć z tey strony spokoyność publiczną. Zaręczenie to w czasach spokoynych mogło bydź łatwe i ograniczone. Lecz nie dość na tem jest w czasach burzliwych; trzeba w nich użyć środków nadzwyczaynych, spiesznych i przemijających, które doświadczenie uświęciło. *Tu dało się słyszeć szemranie z lewey strony.* Rozpoznanie ducha gazet i wyrykowanie w tey mierze, oddana bydź ma sądom królewskim. (Nowe szemranie. P. *Ganihl* zawołał: *Jesteśmy w Stambule!*) Od niejakiego czasu (mówił daley minister) chciano podać w wątpliwość niepodległość sądownictwa francuzkiego. (Znowu przerwano mowę: Prezes oświadczył, iż to się sprzeciwia wszelkiemu porządkowi i przepisom izby.) Następnie kanclerz udowodniał niepodległość trybunałów; a gdy oświadczył, iż w nadzwyczaynych wypadkach, mądrość radzi ustanowić na chwilę władzę nadzwyczayną tam, gdzie jey będzie potrzeba, a to dla oddalenia niebezpieczeństw, które co chwila wybuchnąć mogą, i że w tych zdarzeniach na czas pewny cenzura potrzebną bydź może: nastąpiła długa i mocna przerwa, poczém minister odczytał następujący projekt.

„Art. 1. Żaden dziennik, gazeta lub pismo peryodyczne, poświęcone całkowicie lub w części nowościom i przedmiotom politycznym, wychodzące jednostaynie w pewnych dniach i oddziałach, albo też niejednostaynie, nie może wyyść na widok publiczny, bez pozwolenia Króla. Przepis ten nie stosuje się do gazet i pism peryodycznych, wychodzących przed dniem 1 stycznia 1822 roku. Art. 2. Exemplarz, który dotąd z mocy artykułu 5 prawa z dnia 9 czerwca 1819 roku, w prefekturach, podprefekturach lub u burmistrza był składany, teraz oddawany bydź ma prokuratorowi królewskiemu w mieyscu, gdzie wychodzi. Art. 3. Gdyby duch lub dążność jakiego pisma peryodycznego lub gazety, zagrażały publiczney spokoyności, lub religii stanu, albo też innym wyznaniom, dozwolonym we Francyi, lub powadze Króla, albo jakimbądź ustawom konstytucyynym, natenczas mogą sądy królewskie, pod których juryzdykcyą gazeta wychodzi, po wysłuchaniu wniosków prokuratora i stron, pismo peryodyczne lub gazety zawiesić, lub zupełnie go znieść, jeśliby tego widziały potrzebę. Rozprawy w tey mierze mają się odbywać publicznie, chybaby uznano je za niebezpieczne dla porządku lub dobrych obyczajów. (Szemranie i śmiechy z lewey strony, które powtórzone zostały, gdy mówca po raz drugi artykuł ten odczytał. Wołano: *Oto posiedzenia publiczne przy zamkniętych drzwiach!*) Art. 4. Gdyby w czasie przerwy między obradami izby, środki zwyczayne, użyte do przytłumienia złego, nie były dostateczne, w tym razie prawa z dnia 31 marca 1820, i z 26 lipca 1821 roku, na mocy dekretu królewskiego, przez trzech ministrów podpisanego, będą na czas pewny do skutku przywiedzione. Postanowienie to samo przez się ustaje w miesiąc po zwołaniu izb, jeżeli w czasie tym w prawo zamienione nie będzie. Z samego także prawa ustaje z dniem, w którym dekret królewski rozwiązanie izby ogłosi. Art. 5. Wszystkie przepisy dawnych praw, niesprzeciwiające się w niczém teraźnieyszemu, zachowują się w swey mocy.

Projekt ten sprawił wielkie poruszenie w izbie. Nie tylko przerywano mowę ministrowi, ale nawet czytanie 5go artykułu, co jest pierwszem dopiero zdarzeniem. Prawa strona wołała: *Cicho! Słuchać! Uszanowanie dla Króla!* Ledwo prezes wniósł, aby bióra zgłębiły projekt na dzień 4 b. m., powstała zaraz powszechna wrzawa. Z prawey strony odezwano się: *Dobrze! dobrze!* a z lewey: *To zaprędko do poniedziałku d. 7.* Prezes przypomniał, iż d. 7 b. m. ma nastąpić odnowienie biór, a dotychczasowe bióra mogą się d. 4 i 5 b. m. zająć projektem. Lewa strona chciała czekać tego odnowienia. Pan *Mechin* wpadł na mównicę. Ważność przedmiotu (rzekł), sam przedmiot, głębokość powodów, jakiemi go poparł minister, liczne dotkliwe nowe urządzenia objęte w projekcie, (na te słowa rozśmiała się lewa strona, a prawa powstawszy z mieysc swoich zawołała: *Do porządku*); wszystko to wymaga jak naygruntownieyszego roztrząśnienia. Podobnież oświadczył zdanie Pan *Lameth*; dziwił się, iż izba chce się śpieszyć z tak ważném prawem. Uczynił zapytanie, czyli w jednym lub dwóch dniach można go należycie zgłębić; pytał się oraz, czyli rząd ma jakie powody do pośpiechu. Gdy znowu zawołano: *Do porządku!* Pan *Lameth* uważał ten okrzyk za potwierdzenie przeczucia swego i rzekł: „Czas aby ważnych praw nie stanowiono z pośpiechem.“ Wszakże większością kresek postanowiono, aby bióra zgłębiły projekt na dzień 4 b. m.. Ministrowie nie głosowali. Na tey sessyi nie tylko szemrano i hałasowano, ale nawet żartowano i śmiano się. Zaraz na początku odezwał się ktoś: *Teraz gazeciarze dostaną podarunek na Nowy rok.* Po przeczytaniu projektu, dodał minister sprawiedliwości: *Przez Króla podpisano, Ludwik de Peyronnet.* Śmiano się z tego. Przy artykule, iż potrzeba podpisu 3 ministrów, odezwał się Pan *Girardin*: *dać im tylko dobre słowo, a wszyscy sześciu podpiszą.* Pan *Lafitte* zawołał: *O biada! wolelibyśmy Pana Deserre!* Ktoś inny powiedział: *Policya ta tak smaczna jak cenzura!* Na przypomnienie prezesa, iż nie należy przerywać głosu, odpowiedziano: *Nie mówimy, ale wzdychamy, czujemy, wołamy: ah! ah! biada!*

Dnia 4 b. m. wybrano w biórach kommissyą do zdania sprawy o projekcie do prawa względem policyi gazet. Składają ją Panowie: *Cardonel, de Mortignan, Labourdonnaye, Berbis, de Bonald, Derneux, Limairac, Riocour* i *Fremilly*, którzy po większey części należą do prawey strony.

HISZPANIA.

(*z Gaz. Warsz.*) *Madryt dnia 24 grudnia.* Król mianował prefektem Nawarry półkownika inżynierów *Bustamente*. Powstańcy tey prowincyi podzielili się na trzy oddziały, a liczba ich pomnożyła się młodzieżą z *Pampeluny*. Młodzież ta powywracała po drodze w wielu mieyscach kamienie konstytucyyne. Kilka oddziałów wiernego woyska królewskiego wyszło przeciwko tym burzycielom, dla ich powściągnienia. Wiadomości o wypadkach w Nawarrze nie są pomyślne. Wielu uważa je za bardzo niebezpieczne.

Władze cywilne i woyskowe w *Sewilli* trwają ciągle w nieposłuszeństwie i oporze władzom konstytucyynym. Napisały adressa do Króla i stanów, w których żalą się na postanowienia rządu, i powtórnie oświadczają, iż dla tego nie przyjęto w *Sewilli* urzędników przez Króla mianowanych, że nie posiadają zaufania mieszkańców. Odczytano w tey mierze rapport na posiedzeniu stanów, i po długich obradach większością 112 kresek przeciwko 56, uchwalono, iż mieszkańcy *Sewilli* nie mieszali się do żadnych wydarzonych tam rozruchów, które pochodziły z nieposłuszeństwa władzom, i że z tego powodu pociągnąć należy do sądu prefekta *Escovedo* i dowódcę *Velasco*, oraz innych urzędników, i tych, którzy adres podpisali. Adres ten posłano do rządu. Dzielne to postanowienie stanów, będzie zapewne miało wielki wpływ w całym kraju, i przytłumi wkrótce rozruchy w buntowniczych prowincyach.

Słychać znowu, iż Król skłania się do odmiany ministrów. Rada stanu trudnić się ma z rot-

kazu Króla, układaniem listy kandydatów na te urzędy.

Wszystkie półki jazdy odstąpiły skarbowi część zaległego żołdu.

W Arragonii kilka gmin zebrało się, i ustanowiło karę śmierci na tych, którzyby śmieli płacić nowe przez rząd ustanowione podatki.

Barcellona dnia 19 grudnia. Dnia 14 b. m. kilkaset buntowników chciało uwolnić więźniów osadzonych w twierdzy *Girona*. Napadli na straż i dostali się do drzwi więzienia. Tymczasem straż zebrawszy się śpiesznie zaczęła strzelać do łotrów, a otrzymawszy pomoc rozproszyła ich.

WŁOCHY.

(z *Gaz. Warsz.*) *Rzym dnia 22 grudnia.* Przybył z *Tunis* do *Civitavecchia* na własnym swoim statku *Osman* aga, zostający w służbie baszy Egiptskiego. Bawi w *Rzymie* z 9 osobami składającemi orszak jego, i jak słychać, chce przyjąć wiarę katolicką. Wymówił się od dowództwa korpusu, który basza egiptski przeznaczył przeciwko grekom.

Liworna dnia 17 grudnia. Pojutrze wypłynie ztąd okręt z potrzebami wojennemi do Morei, i zabierze wielu ludzi, chcących pomagać sprawie greków. Chcą grecy utworzyć legion zagraniczny, mogący bydź szkołą dla ich woyska, które dotąd słynie z celnego strzelania i osobistego męztwa, a lubo odnosi korzyści w woynie urywkowey, trudno mu jednak stawać walną bitwę. Z przewyższającą nawet siłą nie może dać odporu jazdzie, nie umiejąc utworzyć zamkniętego czworogranu. Rada amfiktyonów utworzoną, podług dawnego zwyczaju krajowego, postanowiła, iż żołnierze regularni, cudzoziemcy i krajowi, oprócz chleba, mięsa, wina i odzieży, dostawać będą małą płacę. Braknie jeszcze grekom prochu, zwłaszcza działowego, tudzież dział i wszelkich porządków woyskowych. Woysko ich nie ma dotąd, ani puszkarzy, ani chirurgów.

Listy z *Alepu* pod d. 30 listopada donoszą, iż nie można myśleć o prędkiem ukończeniu woyny z persami, gdyż *Ali Mirza*, naystarszy syn szacha, uchylony od następstwa tronu, chce sobie założyć osobne Państwo, i dla tego nie będzie posłuszny rozkazom oyca, z którym się dawno poróżnił.

WYSPY JOŃSKIE.

(z *Gaz. Warsz.*) *Korfu, dnia 1 grudnia.* Tomasz *Maitland*, naczelny Kommisarz angielski wydał w *Zante* następującą odezwę:

„Lord Kommisarz naczelny i dowódca siły zbroyney Króla Jmci na morzu śrzodziemném, oświadcza zadowolenie swoje z uskutecznionego spokoynie rozbrojenia ludu. Srodek ten był koniecznie potrzebny tak dla narodu jak dla rządu. Obecny stan konwulsyyny sąsiedzkiego stałego lądu, natężenie umysłów utworzone przez wypadki zaszłe w Morei, a zwłaszcza dążenie nagannych zamysłów kilku osób, stały się istotną przyczyną tych środków ostróżności. Pomyślne ich skutki, przypisać należy gorliwości i stałości Jenerała *Adam*, dobremu sprawowaniu się woyska angielskiego, a, jak Lord Kommisarz chciałby sądzić, i chęci także uludzonego ludu poprawienia swojego błędu i wyrzeczenia się przestępnego zamysłu. Z tego powodu, broń oddaną będzie wszystkim osobom stanu szlacheckiego bez wyjątku, skoro urządzenie woyskowe sposób w tey mierze przepisze. Rząd myśli także zwrócić broń mieszkańcom, którzy dobremi postępkami dowiedli przywiązania swego do rządu, i którym z pewnością broń powierzyć można. Natychmiast więc po uczynionym wyborze, jakiego roztropność wymaga, rozda się im 1000 sztuk broni i t. d.

TURCYA.

(z *Gaz. Warsz.*) *Stambuł dnia 11 grudnia.* Po ogłoszonym firmanie W. Sułtana względem utrzymania spokoyności i zaniechania morderstw niewinnych chrześcian, panuje tu dosyć dobra spokoyność. Giełdę kupiecką otworzono i handel znowu się rozpoczął.

Z powodu okrucieństw popełnionych w *Smyrnie* w końcu listopada, wysłała tam Porta nowego baszę, który przybywszy na mieysce kazał stracić 28 hersztów rozruchów, a tym sposobem przywrócił spokoyność.

Mimo przedstawień posła angielskiego, dotąd jeszcze nie zapłacono kupcom za zboże, które im zabrano. Dowóz zboża z Egiptu jest mały.

W północney Azyi panuje bezrząd. Mieszkańcy gór zbuntowali się i niechcą placić Baszy *Tarabozanu* wykłego haraczu, nałożonego na chrześcian. Z tego powodu wysłano tam blizko 8000 woyska, które *Tarabozan* obległo.

Dnia 13. Słychać, iż dywan turecki domagał się dnia 30 listopada od posłów austryackiego i angielskiego dozwolenia mu czasu 30stodniowego do namysłu względem przyjęcia *Ultimatum* rossyyskiego.

196 ort czyli kompaniy janczarów, dzieli się na 101 ort zwanych *Jaja-Bays*, 61 *Bolukir*, i 34 *Seymonys*. Pierwsze, którym szczególniey osada twierdz i granice są powierzone, różnią się od dwóch innych, tém, iż oficerowie ich mogą nosić żółte bóty i konno, towarzyszyć swojemu *Adze* (Jenerałowi), gdy tymczasem oficerowie innych ort noszą czerwone bóty i piechotą za agą iść muszą. Pierwsze orty bywają zawsze użyte do osady nayważnieyszych twierdz. Orty 60ta, 61wsza, 62ga i 63cia nazywają się *Solars*, i są wyborem Janczarów. Składają bokową straż Sułtana, i nawet podczas pokoju i przy uroczystościach religiynych, są uzbrojone dzidami. Ubiór ich jest bardzo podobny do ubioru gwardyi Cesarzow greckich. Noszą na głowie pozłacany kaszkiet. Orty 64ta, 68ma i 72ga są przeznaczone do dozoru psów i ptaków myśliwskich W. Sułtana, lubo monarchowie tureccy oddawna zrzekli się łowów, i nie maią ochoty narażać się na niebezpieczeństwa wojenne.

Od granic tureckich dnia 29 grudnia. Podług nayświeższych wiadomości z Albanii, grecy pod *Kassandrą* odebrali świeże posiłki, i mieli się posunąć aż do *Pamoni*, o 12 do 15 mil od *Saloniki*. Persowie odnieśli zwycięztwo nad baszą bagdadzkim, który wyszedł przeciwko nim z 30 tysiącami żołnierzy, a wrócił bez woyska i dział. Miasto było w wielkim przestrachu. Oczekują tam przybycia Persów.

Woysko perskie podczas pokoju wynosi 254 000 głów, to jest, 4000 gwardyi, 80,000 żołnierzy nomadzkich, 150,000 milicyi i 20,000 woyska ćwiczonego na sposób europeyski. Podczas woyny, łatwo podwoić można liczbę żołnierzy nomadzkich i milicyi. Szach jest zawsze prawie otoczony oficerami angielskimi i francuzkimi. Polityka jego nie jest tak ograniczona jak turecka.

AMERYKA POŁUDNIOWA.

(z *Gaz. Warsz.*) *Lima dnia 2 sierpnia.* Z trudnością uwierzy Europa, do jakiego stopnia doskonałości w każdym względzie posunęli się obywatele tuteysi. Zdumieni widziemy, jak od czasu oswobodzenia naszego, mieszkańcy rozwijają polityczne systemata, o którychby dawniey wcale nie sądzono, aby mogli o nich nawet pomyśleć. Każdy oddaie tu zupełną sprawiedliwość rozumowi, umiarkowaniu i patryotyzmowi jenerała *St. Martin*, zdobywcy naszego. Posiada on talenta, które czynią go drugim *Washingtonem*, i cnoty, które tylko ziomek dla ziomków swoich okazać może. Bydź może, iż odezwa jego do kobiét w *Lima*, wzbudziła śmiech w Europie. Tu zaś inaczey to uważano. Chciał tym sposobem oszczędzić rozlewu krwi. Kobiéty nasze bardziey sprzyjały nowemu systematowi, aniżeli mężczyzni. Wiedział o tém jenerał. Uczynił im zaszczyt, wydając do nich odezwę, i z pewnością polegał na wpływie, jaki każda z nich miała w obrębie domu swego. Skutek okazał, iż się nie zawiódł.

Tymczasowa junta nasza wysłała deputacyą do *Chili*, dla porozumienia się z tameczym rządem. Życzylibyśmy sobie, aby Peru i Chili jeden kray składały. Zasłonieni z jedney strony łańcuchem gór niedostępnych, a z drugiey oceanem, bylibyśmy szczęśliwym narodem, gdyż dwie te zapory zabezpieczyłyby byt nasz od obcego napadu i ambicyi własnych rodaków.

Wolno drukować F. N. Golański Czł. Kom. Cenz. — w Wilnie w Drukarni Redakcyi.

Ogłoszenie.

1. *W skutek Naywyższego utwierdzenia marca 14 dnia 1821 roku postanowionego o domach gościnnych, restauracyach, kawiarniach, traktyerach i garkuchniach, stosownie do onego, i do Ukazu Rządu Guberńskiego Wileńskiego od 21 xbra za N. 30,805 1821 roku nadesłanego. Miasto powiatowe Telsze ogłasza, iż w mieście tym ustanowiono traktyerów dwa do wzięcia kontraktu na utrzymanie traktyeru poosóbno każdego; mocą tegoż postanowienia § 15 dopuszczają się kupcy, mieszczanie i włościanie mający świadectwo na prawo handlu, i mający wedle 20 § o dobrey konduicie, i niezadłużeniu się attestata. A więcey podwyższając i do skarbu mieyskiego opłatę za wolność utrzymywania traktyeru, otrzyma z Ratusza telszewskiego na herbowym papierze kontrakta na lat 3½ z terminem otworzenia początkowym traktyeru dnia 1 junii 1822 roku, a licytacya odbywać się będzie w terminach, pierwszy dnia 28 januaryi 1822 roku, drugi 20 februaryi, a ostateczny 27 februaryi tegoż roku. Objawia się, aby przystępujący do licytacyi każdy potrzebne dowody złożył wedle § 59, oraz kaucyą, która wedle Ukazu Rządu Guberńskiego Wileńskiego wyżey datą zacytowanego, może się opierać na domach murowanych w miastach lub majątkach ziemskich, takoż może bydź przyniesiona kaucya w biletach bankowych lub w gotowych pieniądzach w proporcyi trzeciey części arędy roczney, niemniey dom powinien bydź urzędowie oceniony ze świadectwem o swobodności Sądu Gł. 2go Departamentu, w traktyerach których wedle § 24, wolno będzie utrzymywać stół, herbatę, kawę, przedaż win, wódek zagranicznych i rossyyskich, wszelkiego rodzaju romu, araku, likieru, pączu, w ogólności wódek ze zboża wedle § 14, ustawy o poborze trunków, nastojek z tychże wódek wyrobionych, miodu, piwa i porteru angielskiego, oraz wyrabianych w Rossyi na sposob angielski, nadto: mieć nie więcey nad dwa bilardy, o dalszych wolnościach i ostróżnościach w kondycyach przedlicytacyynych wyrażono będzie, i nadto: chcący zrozumieć całe postanowienie o traktyerach, domach gościnnych, restauracyach, kawiarniach i garkuchniach, może one czytać w każdym czasie w Ratuszu mieyskim telszewskim, o czém przez ninieysze ogłoszenie podając Ratusz do powszechney wiadomości; wzywa życzących utrzymywać w mieście Telszach traktyery, aby jawili się na termina wyż wyrażone, na licytacyą ze wszelką gotowością do sali sądu Ratusza telszewskiego. Dat dnia 3 januaryi miesiąca 1822 roku. Autentycznie podpisali: Prezydujący Bur. Mackiewicz. Klemens Mineyko Radny miasta Telsz. Radny Józef Bubell.*

Za zgodność świadczę, Tytularny Sowietnik, Rządu Guberń. Sekretarz Nowicki.

Wezwanie sukcessorów.

1. Ponieważ ja niżey podpisany przez dekret magistratu miasta Wilna w dniu 14 marca przeszłego 1821 roku nastały, i mnie objawiony, przyznany zostałem za jedynego pretensora do majątku po zeszłym 3ciey gildy kupcu Gabryelu, Jana synie Nowińskim pozostałego: skutkiem więc takowego dekretu przez ninieyszą awizacyą wzywam do stanności przed sądem magistratu Wileńskiego sukcessorów i opiekunów równie zeszłego Dymitrego Jana syna Nowińskiego, jako wedle złożonych przezemnie w Magistracie Wileńskim na summę rubli 16,115 kopiejek 55 assygnacyami dokumentów, mający oną dla siebie rekognoskowaną, a nieotrzymujący dotąd zupełney satysfakcyi, aby ciż sukcessorowie gdziekolwiek znaydują się, w przeciągu sześciu tygodni od daty tey awizacyi z dostatecznemi dowodami do pomienionego magistratu stawali, i względem nie przysądzonych mnie i pozostawionych rzeczonym dekretem towarów, objawili do kogo one przynależą, w przeciwnym bowiem zdarzeniu na niejawiących się sukcessorów, czy to przez samych siebie, czy to przez opiekunow lub plenipotentów, amissya wieczna w takowym przewodzącym się dziele zapisaną zostanie. Iwan Danilow Balszoy.

Wolno drukować Józef Krzyżanowski P.B.M.W.

Przedaż cegły i wapny.

1. *Niżey podpisany podaję do wiadomości, iż jeżeliby kto życzył sobie kupić cegły dużey i małey ręki, dobrze wypaloney i wapny z kamienia polowego, małą czy dużą illość, niech się zgłosi do aktora cegielni rownopolskiey imieniem Izraela Mejerowicza Zemskier. mieszkającego w domie W. Towiańskiego przy końcu Zarzecza: takowego materiału za pomierną cenę dostać może.*

Izrael Mejerowicz Zemskier.

Cena produktów na rynkach wileńskich. Niepołożone liczby znaczą, że tych produktów nie było.		Dni Targowe Styczeń Piątek dnia 13 srebrem ruble	srebrem kop.	assygnat. ruble	assygnat. kop.
Beczka litewska mająca garcy litewskich 144.	Zyta suchego - - - -	—	—	—	—
	— surowego - - - -	10	—	40	—
	Pszenicy ozimey - - -	17	—	68	—
	— — jarey - - - -	13	—	52	—
	Jęczmienia - - - - -	6	—	24	—
	Owsa - - - - - - -	3	30	13	20
	Gryki - - - - - - -	10	—	40	—
	Grochu - - - - - -	8	—	32	—
	Bobu - - - - - - -	—	—	—	—
	Siemienia lnianego - - -	—	—	—	—
	— — konopnego - -	—	—	—	—
	Krup jęczmiennych - -	13	5	52	50
	— owsianych - - -	4	50	18	—
	— gryczanych - - -	37	98	151	92
Pud Rossyyski.	Łoju wołowego surowego	2	25	9	—
	— — — topionego	4	50	18	—
	Miodu prząśn. z woskiem	3	55	14	20
	Wosku topionego niebielon.	21	25	85	—
	Swiéc woskowych białych	25	—	100	—
	— — - - - żółtych	21	25	85	—
	— łojowych przywoźnych	4	80	19	20
	— — — tu robionych	4	80	19	20
	Włókna towarnego lnu	—	—	—	—
	— — — — pieńki	—	—	—	—
	Siana murożnego - - -	—	15	—	60
	— błotnego - - - -	—	10	—	40
	Faska masła 6 garcowa -	4	—	16	—
	Soli kuchen becz. gar. lit. 48	—	—	—	—
	Piwa krajow. becz. 40 garc.	3	30	13	20
	— dubeltowego - -	6	60	26	40
	Ptastwa po parze indyków	1	—	4	—
	— — — — kur -	—	30	1	20
	— — — — gęsi -	—	70	2	80
	— — — — kaczek	—	40	1	60
Od 7 do 15 stycznia	Chleba razowego funt 1	—	1½	—	6
	— — pytlowego przedn.	—	4	—	16
	Mięsa funt 1 - - - -	—	3½	—	14
	Wódki garniec 1 - - -	—	64	2	56

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO N. 8.

Wilno dnia 18 Stycznia 1822 Roku v. s.

Dziennik Wileński na miesiąc styczeń roku teraźnieyszego zawiera rzeczy następujące: Uwagi statystyczne nad siódmą rewizyą ludności w cesarstwie rossyyskiém p. P. C. T. *Hermanna*. (z tablicą) Wiadomość o życiu i pracach uczonych Ignacego Ołdakowskiego p. J. D., O sędziach i adwokatach w Anglii p. Michała Balińskiego Podróże Jana Ludwika Burckhardta w Nubii. Domysły o xięgach, które od potomności przeydą przekład Ignacego Szydłowskiego. Natchnienie, oda P. Lebrun, przekład Ignacego Szydłowskiego. O kometach. O wulkanie na xiężycu. O samowolnem ułatnianiu się merkuryszu. O gradzie z jądrem metalicznem. O szczególnym produkcie, znalezionym po uderzeniu piorunu w kupę siana. Rok meteorologiczny, 1821, w Wilnie. O dzwonie nurkowym Nowe doświadczenia rac Kongrewa. Niektóre doświadczenia i uwagi P. Humphry Davy, nad rozwijaniem zwojow w rozwalinach Herkulanum. Opisanie nowey machiny do bielenia i prania płótna, bielizny, bawełny, szmatow na papier, (z ryciną) Uwagi nad trybem właściwym wykładania architektury po szkołach głównych przez Karola Podczaszyńskiego. O wymiarze stopniów w cesrstwie rossyyskiem kosztem uniwersytetu dorpackiego. Cesarskie towarzystwo gospodarstwa wieyskiego w Moskwie. Szkoła wzorowa wzajemnego uczenia dla dziewcząt w Petersburgu. Akademija umiejętności w Monachium. Towarzystwo jeograficzne w Paryżu. Gabinet szczególny literatury i sztuk w Paryżu. O kroplach płynnych zdarzających się w kamieniach twardych. Nowe sposoby rozpuszczania zlota, Platyny. Machina do robienia cegieł wynalazku P. Chomas. Nowa teorya stosu Volty. Sympirometr. Krjuometr. Nowy wilgociomierz. Tęcza białego kolorn O cieple promieni xiężyca. Agaty sztuczne. O liczbie gatunkow znajomych istot żyjących. Grad muszlowy. Zodyak denderski. Nowe dzieła polskie.

Tygodnik Wileński.

Dnia 15 t. m. wyszedł z druku Ner 1 *Tygodnika Wileńskiego*, w którym są następujące materye: Początek Sarmatów, podług Herodota z dzieła Segura, z fran. pr. *J. Bychowca*, Wiadomość o *Mehemecie*. Ali Baszy, wice królu egipskim i *Alinie* jego siostrze, zmarłey sułtanką *Walidą* w Konstantynopolu, roku 1817 z fran. p, *X. M. Olszewskiego*. Wiadomość o dyamentach, z francuzkiego p. *A. Z.* Poezya: Dumanie nieszczęśliwego. Dwa tryolety do Julki.

Zgubiony woreczek.

1. *Dnia 15 teraźnieyszego miesiąca pewna osoba wychodząc z loży z teatru upuściła woreczek zielony safianowy ze stalowym łancużkiem, w którym była lornetka wartująca osiem dukatow, pieniądz stary w papierku zawinięty. osm rubli srebrnych, chustka, i flakonik jeżeli kto ze służących podjął takowy woreczek, niechay onv odniesie do Redakcyi gazety, a w nadgrodzie zatrzyma sobie osiem rubli.*

Barany hiszpańskie.

1. We wsi Asserewiczach mińskiey gubernii Rzeczyckiego powiatu przy płynieniu rzeki Dniepru, niżey miasteczka Łojowa, jest do sprzedania Hiszpańskich Baranow sztuk 160, a z tych po wyborze naylepszych sztuk 120. Jeśliby kto żądał onę kupić, niech się zgłosi do aktora wsi Asserewicz lub w teyże wsi umocowanego na sprzedanie onych baranów. Szlachcic J. Staszkowski.

Wezwanie sukcessorow.

1. Za remissą ziemską powiatu upitskiego, Sąd Taxatorsko-Exdywizorski na rozbior sprawy konkursowey, między W. Stanisławem Bobanem b. sędz. gran. upit. a jego wierzycielami i pretensorami przeznaczony, w majątku tegoż W. Bobana Linzowcu w powiecie upit. położonym zebrany; po ułatwieniu kwestiow akcessoryynemu stopniowi właściwych, przez wyrok na dniu 16 grudnia 1821 roku ogłoszony, termin powtórnego ostatecznego zjazdu w dniu 1 maja idącego 1822 roku postanowił, a że stosownie do praw amissia nie jawionych pretensiy zapisaną być musi: przeto wszyscy jakiekolwiek bądź stosunki do majątku pod rozdział idącego mieć mogący, o ninieyszym konkursie i powyższym terminie stąwania w Sądzie Zjazdowym Exdywizorskim przez tę trzykrotną w Kuryerze Litewskim awizacyą zawiadamiają się. Jan Olechnowicz Ziem. upit. i exd. Prezydent. Augustyn Kordzikowski sędz. upit. exd. Józef Wołk sędż. ziem. upit. exd. Jan Jasiński regent.

P o z e w.

3. Wedle Ukazu Jego IMPERATORSKIEY Mości Samowładnącego Całą Rossyą etc. etc. etc.

Pozew Urodzonym Janowi Norwidowi b. sędziemu prezydującemu ptu borysowskiego debitorowi, Rafałowi Węcławowiczowi podkom. rzeczyckiemu fundusz dłużnika utrzymującemu, Bazylemu Iwanowiczowi Krasno-Miłaszewiczowi aktualn. taynemu sowietnikowi i kawalerowi, JO X. Jmci Franciszkowi Sapiezie, taynemu sowietnikowi i kawalerowi, Wojewodziney Chmarzyney, marszałkowi Chmarze, marszałkowi Bułhakowi, marszałkowi Swieżyńskiemu, marszałkowi Antoniemu Wańkowiczowi, rotmistrzowi Kazimierzowi Juchnowskiemu, porucznikowi Janowi Mackiewiczowi, za dług z obligu jenerała Grabowskiego, Helenie z Kuncewiczow Aramowiczowey, prezyd. Kasprowi Skirmuntowi, sukcessorom Adama Skirmunta podkomorzego, Pawłowi Januszewiczowi, Józefowi Milkiewiczowi dworzaninowi, Bonifacemu Krassowskiemu, Joachimowi Mokrzeckiemu, Łapinkiewiczowi kol. ass., Barbarze z Kamińskich Szumskiey, Bobrowiczowi komor., Szatałowemu horod. borys., Bogdaszewskiemu deputatowi, Haydukiewiczowi, Podleckiemu, Sierkowemu porucznikowi, Wołkowi kapitanowi, Galimskiemu chorążemu, Sliwińskiemu, Pleskiemu nadwornemu sowietnikowi, i starozakonnym Lozerowi, Leybkowi i Ickowi Hezelowiczowi, oraz dalszym kredytorom lub ich sukcessorom czyli przelew mającym, gdziekolwiek zamieszkałym, z instancyi Urodzonego Władysława Zawadzkiego przed sąd Główny gubernii mińskiey Departamentu 2go spraw cywilnych, wynosi się odzownie do uczynionego w dacie 1815 roku marca 6 dnia w aktach ziemskich mińskich w imieniu obżał. Jana Norwida na taxę i exdywizyą oświadczenia w rzeczy o to: iż obżałny Norwid nabywszy od Senatora Krasno-Miłaszewicza trzecią część dóbr Dokszyc w powiecie borysowskim położonych, i takowe za intromissyą w roku 1810 januaryi 7 dnia w aktach ziemstwa borysowskiego urzędownie zeznaną z folwarkiem Wasilewsk, pózniey Norwidpolem nazwanym, z wsiami Torhunami, Trusami i Zaborzem, z poddaństwem w onych podług skarbowey rewizyi dusz płci męzkiey 251, znaydującym się, po oddzieleniu i odkopcowaniu od dóbr Dokszyc do dziedzictwa swego prawnie obąwszy, do roku 1813 mając w swym władaniu, nie zostawiłbyś na tych dobrach żadnego długu, gdyby interessa żony jego Kazimiry z Węcławowiczow Norwidowey do obciążenia nie były przyczyną: zeszła bowiem z Węcławowiczow Norwidowa, mając od matki swojey Eleonory z Horwatow Węcławowiczowey wydany oblig w posagu na złotych 100,000, była nadto sukcessorką czwartey części dóbr oyczystych Peretrutowicz w powiecie rzeczyckim położonych, i do dóyścia onych obżałnemu Norwidowi wydała plenipotencyą, z mocą zaciągania długow, skutkiem czego obżałny Norwid, jako plenipotent żony swojey, zaciągał na interessa długi, z których taż żona

użytkowała. Po zeyściu zaś żony swojey obżałny Norwid wydalając się z kraju i wydając matce teyże żony Ur. Węcławowiczowey na folwark Norwidpol w summie złotych 150,000 zastawne prawo, dla wiadomości wniosł tylko takowe do akt, lecz onego nieprzyznał urzędownie z przyczyny, iż żadney na to prawo nie odebrał summy, ponieważ zeszła Węcławowiczowa przyjęła obowiązek spłacenia wszystkich długow, i na to wydała obżałnemu własnoręczny rewers, obowiązujący razem Norwida do przyznania podług ustaw krajowych urzędownie prawa i wydania inwentarza wtenczas, gdy kredytorowie przez Węcławowiczową usatysfakcyonowani zostaną, którego rewersa obżałny Norwid dla ułożonego z Ur. Węcławowiczową kondyktu dotąd do akt niewprowadził, i skutkiem tak zmównego prawa zastawnego po zeyściu Ur. Węcławowiczowey obżałny Rafał Węcławowicz syn, dobra Norwidpol dla zmówności z obżałnym Norwidem niby dzierżawiąc, Ur. Norbertowi Podbipięcie od satysfakcyi kredytorow osłania. Gdy mocą plenipotencyow zeszłey Norwidowey zaciągnione długi z funduszu jey tak summy złotych 100,000 od Ur. Węcławowiczowey opisem obligacyynym, po zeyściu jey przy matce pozostałem zapewnioney, jako z czwartey części dóbr Peretrutowicz, delator przeto mając przez obżałnego Norwida z mocy plenipotencyow zeszłey Norwidowey pożyczoną summę i nie mogąc dla uczynionego oświadczenia wyżey datą wspomnionego, po którym mimo wyniesionych przez tegoż Norwida po żałującego i wszystkich swoich wyżey cytowanych kredytorow pozwu, gdy żałujący żadney dotąd nie uzyskał satysfakcyi i bez powołania dalszych tychże współ kredytorow do Exdywizyi dóyść oney nie może. pozywa przeto obżałnych w prośbach przeznaczenia taxy i exdywizyi dóbr Norwidpola przez powyższe oświadczenie dla satysfakcyi kredytorom oddanych, oraz części dóbr Peretrutowicz i dalszych summ do funduszu zeszłey Norwidowey należnych, nakazania uzyskania skarbowych poszlin od utrzymującego te dobra, jeśliby do tych czas uzyskane nie były, wyznaczenia na te akta urzędnikow, przepisanią reguły, aby fundusze tak obżałnego Norwida, jako tez zeszłey żony jego były zlikwidowane, i satysfakcya tak z folwarku Norwidpola na exdywizyą poświęconego, jak oraz z majątku zeszłey Norwidowey dóbr Peretrutowicz domierzoną została, ku czemu zobowiązania do komportacyi obżałnego Norwida wszelkich na krzywdę kredytorow z Ur. Węcławowiczową opisow, o dopełnienie zarazem ich kognicyi, oraz z posiadanych funduszow kalkulacyi i weryfikacyi, zasądzenia expensow prawnych, i o to co przy sprawie żądanym będzie.

Roku 1821 miesiąca xbra 23 dnia. Woźny niżey podpisany świadczę, iż tego pozwu autentycznego kopiję zgodne z oryginałem. z instancyi W. Władysława Zawadzkiego JOO. JWW. i WW. a mianowicie Janowi Norwidowi byłemu sędziemu prezydującemu ptu borysowskiego debitorowi, Rafałowi Węcławowiczowi podkomorzemu rzeczyckiemu fundusz dłużnika utrzymującemu, Bazylemu Iwanowiczowi Krasno Miłaszewiczowi aktualnemu taynemu sowietnikowi i kawalerowi, Xięciu Franciszkowi Sapiezie taynemu sowietnikowi i kawalerowi, Wojewodziney Chmarzyney, marszałkowi Chmarze, marszałkowi Bułhakowi, marszałkowi Swieżyńskiemu, marszałkowi Antoniemu Wańkowiczowi, rotmistrowi Kazimierzowi Juchnowskiemu, porucznikowi Janowi Mackiewiczowi, Helenie z Kuncewiczow Aramowiczowey, prezydentowi Kasprowi Skirmuntowi, sukcessorom Adama Skirmunta podkomorzego, Pawłowi Januszewiczowi, Józefowi Milkiewiczowi Bonifacemu Krassowskiemu Joachimowi Mokrzeckiemu, Łapinkiewiczowi kollegskiemu assesorowi, Barbarze z Kamińskich Szumskiey, Bobrowiczowi komornikowi, Szatałowemu horodniczemu borysowskiemu, Bogdaszewskiemu deputatowi, Haydukiewiczowi, Podleckiemu, Sierkowemu porucznikowi, Wołkowi kapitanowi, Galimskiemu chorążemu, Sliwińskiemu, Pleskiemu nadwornemu sowietnikowi, i starozakonnym Lozerowi, Leybkowi i Ickowi Heselowiczowi, oraz dalszym kredytorom lub ich sukcessorom czyli przelew mającym, z przyczyny nieznaydowania się W. Norwida w kraju i niewiadomości o zamieszkaniu jego kredytorow oczewisto do drzwi sądowych mińskiego Głównego sądu 2go Departamentu dla ogłoszenia w gazetach przed sąd Główny miński tegoż 2go Departamentu podałem. Alexander Lednicki Woźny Ziem. Ptu Miń.

Roku 1821 xbra 23 dnia. Na Urzędzie Jego IMPERATORSKIEY Mości ziemskim powiatu mińskiego stanąwszy osobiście JPan Woźny wyżey wyrażony takową rellacyą zeznał, i to swe zeznanie w protokule aktykacyow i zeznań własną ręką podpisał. Przyjąłem i że jest w xięgach świadczę. L. Bartoszewicz Regent.

Wypis z xiąg ziemskich potocznych powiatu mińskiego.

Roku 1821 miesiąca decembra 23 dnia. Na Urzędzie Jego IMPERATORSKIEY Mości ziemskim powiatu mińskiego, stanąwszy osobiście JPan Woźny niżey wyrażony, rellacyą podanego pozwu zeznał i to swe zeznanie w protokule aktykacyow i zeznań własną ręką podpisał, którey wyrazy takowe: 1821 miesiąca decembra 23 dnia Woźny niżey podpisany świadczę, iż tego pozwu autentycznego kopije zgodne z oryginałem z instancyi W. Władysława Zawadzkiego JO. JWW. i WW. a mianowicie Janowi Norwidowi b. sędziemu prezydującemu ptu borysowskiegó debitorowi, Rafałowi Węcławowiczowi podkomorzemu rzeczyckiemu fundusz dłużnika utrzymującemu, Bazylemu Iwanowiczowi Krasno-Miłaszewiczowi aktualnemu taynemu sowietnikowi i kawalerowi, Xięciu Franciszkowi Sapiezie taynemu sowietnikowi i kawalerowi, wojewodziney Chmarzyney, marszałkowi Chmarze, marszałkowi Bułhakowi, marszałkowi Swieżyńskiemu, marszałkowi Antoniemu Wańkowiczowi, rotmistrzowi Kazimierzowi Juchnowskiemu, porucznikowi Janowi Mackiewiczowi, Helenie z Kuncewiczow Aramowiczowey, Prezydentowi Kasperowi Skirmuntowi, sukcessorom Adama Skirmunta Podkomorzego, Pawłowi Januszewiczowi, Józefowi Milkiewiczowi, Bonifacemu Krassowskiemu, Joachimowi Mokrzeckiemu, Łapinkiewiczowi Kollegskiemu Assesorowi, Barbarze z Kamińskich Szumskiey, Bobrowiczowi Komornikowi Szatałowemu horodniczemu Borysowskiemu, Bogdaszewskiemu Deputatowi, Haydukiewiczowi, Podleckiemu, Sierkowemu Porucznikowi, Wołkowi Kapitanowi, Galimskiemu Chorążemu Sliwińskiemu. Pleskiemu nadwornemu sowietnikowi, i starozakonnemu Leyzerowi, Leybkowi i Ickowi Herelowiczowi, oraz dalszym kredytorom lub ich sukcessorom czyli przelew mającym, z przyczyny nieznaydowania się W. Norwida w kraju i niewiadomości o zamieszkaniu jego kredytorow, oczewisto do drzwi Sądowych Mińskiego Głownego Sądu drugiego Departamentu. dla ogłoszenia w gazetach przed Sąd Główny Miński tegoż drugiego Departamentu podałem. U tey relacyi podpis Woznego takowy Alexander Lednicki Woźny Ziem. Pttu Mińskiego. Jakowa relacya po zeznaniu JPana Woźnego jest do ksiąg Ziemskich Potocznych Pttu Mińskiego wpisana, że z nich i ten wypis tegoż czasu pod pieczęcią urzędową Ziemską Pttu Mińskiego stronie rekwiruiącey iest wydan

Zgodno z Xięgami Leonard Bartoszewicz Z. P. M. Rejent

Roku 1822 miesiąca januaryi 7 dnia Takową Cytacyą pozewną Redakcya Kuryera Litewskiego może umieścić w druku świadczę Józef Naborowski Grod. Wileń. Pisarz.

Obserwacye meterologiczne.	Czas obserwacyi	Wysokośc Barom.	Wys. Ther. Reau	Wiatry.	Odmiana w powiet.
	dnia 16 średnia	27 cal. 6,69 lin.	— 3,08 stopni	Połudn. Zachod.	Pochmurno
	dnia 17 średnia	27 — 4,03 —	+ 1,5 — —	Połudn. Zachod.	Odwilż
	dnia 18 godz. 8	27 — 5,4 —	+ 1. — —	Połudn. Zachod.	Pochmurno

Pozew.

3. Wedle Ukazu Jego IMPERATORSKIEY MOŚCI Samowładnącego całą Rossyą etc. etc. etc.

Pozew edyktalny przed sąd taxatorsko exdywizorski remissą sądu głównego cywilnego witebskiego departamentu w roku ninieyszym 1821 maja 31 dnia nastałą przeznaczony, czynność sobie przyporuczoną, stosownie do awizacyow w dobrach Iwanowie w gubernii białorusko-witebskiey, w powiecie newelskim położonych, w dniu 3 januaryi następnego 1822 roku kontynuować i oczywiście rozwiązać mający, z powództwa Urodzonego jenerała leytnanta i kawalera orderow Alexandra Lwowa syna Woynowa: zeszłych porucznika gwardyi i kawalera Grzegorza Jana-syna Michelsona i siostry jego Heleny z Michelsonow Baronessy do Rozen naturalnego sukcessora, Urodzonym taynemu sowietnikowi kawalerowi orderow Grzegorzowi Włodzimierza synowi Grafu Orłowemu, sukcessorom taynego sowietnika kawalera orderow Alexandra Symona syna Chwostowa, vice-admirałowi i kawalerowi Dimitrowi Mikołaja synowi Sienawinu, byłym popieczytelom, jenerałowi Janowi Czerniszewu, Nowickiemu, Rokickiemu, hrabiemu Miłoradowiczowi, Sysojewu, rzeczywistemu stanu radcy i kawalerowi Derabinu, jenerał majorowi i kawalerowi Alexemu Kopjewu, jenerał majorowi Siergiuszowi Niepeycynowi, jenerałowey od kawaleryi damie orderu świętey Katarzyny, Szarlocie Michelsonowey, w pierwszym zamęściu stanu radczyni Tieleźnikowey a dziś radczyni dworu Szuminoy, pułkownikowi i kawalerowi Hernbrossowi, radcy dworu i kawalerowi Janowi Roginskiemu, i kollegialnemu assesorowi i kawalerowi Isteynsztralu, 10tey klassy Piotrowi Ławrowu, radcy dworu i kawalerowi Reno, radczyni dworu Sańkowskiey, radcy dworu i kawalerowi Masalskiemu, radcy kollegialnemu Pawłowi Siemionowu, pułkownikowi i kawalerowi Ewjenieuszowi Nazimowu, sukcessorom porucznika Jana Hardynina, gubernialnemu sekretarzowi Zieziulinu, Demetryuszowi Pawlinowskiemu, kollegialnemu assesorowi Gustawowi Lerchowił, kommercyi sowietnikowi, Perteowi, sanktpetersburskim kupcom Jehermanowi, Czyrkowi, Hinsu, i Pillo, Sanktpetersburskim krawcom Kralu Wenhercu, Hrybanowu i Sołtykowu, Wielikołuckiemu kupcowi Abramowi Safanowu, Wielikołuckiemu mieszczaninowi Jakubowi Tanson, Starozakonnym: Orlikowi Luryi, Leybie Mosarskiemu, Dawidowi Hłuskiemu, Wulfowi Faybiszowiczowi, Chaninu Chaimowi Saphirowi, Mowszy Pourowskiemu, Abelowi Leybowiczowi Jofa, regentowi Ignacemu Brodowskiemu, Teodorowi Karlsonowi, Jakubowi Derengowi, Eufrozynie Skoropatskiey, marszałkowi powiatu newelskiego Mikołajowi Szyszkowi, b. marszałkowi powiatu newelskiego Antoniemu Bohomolcowi, chorążemu powiatu newelskiego Leonowi Krupieniczowi, Maryi z Peresipinów pierwo Chrzanowskiey dziś porucznikowey Łosowskiey, sukcessorom zeszłego radcy dworu Chrzanowskiego w assystencyi ich opieki, sukcessorom zeszłego jenerała Hurki, porucznikowi Julianowi Łosowskiemu, majorowey Annie Surawcowey, Antoniemu Korbutowi, Ehoru Pawłowemu, starozakonnemu Hercelowi Papiernowu, Ottonowi Essen, grafowi von Mellin, baronowi Unhernsternberchowi, Edwardowi Hastuchowi, porucznikowi Pawłowi Jeybożenku, Pawłowi i Annie Mackiewiczom, Annie Antoniego i Annie Jana córkom Niepokoyczyckim, Ruży matce i Katarzynie córce Hulewiczowey i Hulewiczównie, podsędkom ziemstwa newelskiego, Józefowi Łassowskiemu i Antoniemu Kasperowiczowi, praporszczykowi Zołdowskiemu, starozakonnemu Ickowi Rozenkop Sienkowskiemu, Bazylemu Hłaholewskiemu, radcy dworu Pawłowi Sztokmarowi, porucznikowi Ignacemu Zienowiczowi, doktorowi medycyny Wachowi, pułkownikowi i kawalerowi Luru, hrabiemu Sołohubowi, wszystkim byłym opiekunom dóbr Iwanowa po zeyściu Grzegorza Michelsona, wszystkim urzędnikom ziemskim newelskim, którzy opisywali po zeyściu Grzegorza Michelsona i siostry jego Baronesi de Rozen pozostały ruchomy majątek jako też i tym, którzy nad całością takowego majątku czuwać z urzędu byli obowiązanymi, oraz wszystkim jakikolwiek związek i stosunek z massą dóbr po Michelsonowskich mającym, przy odwołaniu się do pozwu edyktalnego w roku niniejszym junii 21 dnia przed aktami ziemskiemi powiatu newelskiego urzędownie zeznanego i przez Gazetę Kuryera Litewskiego trzykrotnie opublikowanego, niemniey wszelkich dowodow na sądzie taxatorsko exdywizorskim złożyć się mających: o to iż co jenerał leytnant Woynow stopniem sukcessyi po zeszłych Janie główno komenderującym oycu Grzegorzu, poruczniku leyb, gwardyi synie Michelsonach i Helenie z Michelsonow Baronessie de Rozen, dostawszy dobra Iwanowo z folwarkami i attynencyami Worożeyki, Bierezowo, Rudnia Komszańska, Kołoszyno, Łysohorie, Dymowo, Moszyno, Siemionowo, Trochalewo, Bujakowo, Pietrakowo, Zełnabojewo, i Palibino z attynencyą w gubernii białorusko-witebskiey w powiecie newelskim leżące, a przez zeszłego Grzegorza Michelsona ciężarami tak, skarbowemi jako też, partykularnemi, w części rzetelnemi a w większey nielegalnie nastałemi obarczone, a nakoniec przy ostatnich dniach życia już nieprzytomnie działającego nieprawnym testamentem przez otaczające osoby wystaranym obciążone, w celu uiszczenia się prawdziwym wierzycielom i odparcia osob nielegalne nastanie dokumentow i różnego tytułu tranzaktow mających, a na tychże dobrach opierających, przedsięwziął te dobra dla jednoczasowey ze wszystkiemi rozprawy oddać pod sąd wieczystey taxy i exdywizyi, skutkiem zapisanego w tym celu w sądzie głównym cywilnego departamentu witebskiego oświadczenia i wyniesionych zapozwow tak z wierzycielami i pretensorami, jako też byłemi popieczytelami i opiekunami, którzy jak zarządzali majątkiem, jakie wybierali przychody, jakie robili z wierzycielami prawnemi i nieprawnemi układy, jenerał Woynow żadnego w mieyscowym archiwum śladu niewidzi, którzy dotąd z tego wszystkiego nieobliczyli się i zabranych z sobą papierow, regestrow, tabell, powymienionych lub zaspokojonych obligow, wydawanych kwietacyow, do odparcia zbocznych poszukiwań dziś konieczno potrzebnych nie złożyli, niemniey z temi, którzy tak w biegu życia Grzegorza Michelsona jako też i po zeyściu jego, kosztowne sprzęty pod różnemi pozorami zajęli, równie też z byłemi tych dóbr rządcami, co dotąd nie obliczyli się z swych obowiązkow, z debitorami wszelkiego rodzaju, oraz damą orderu jenerałową Michelsonową, co pomimo przeyścia na dobra kurlandskie, pomimo wydanych wieczystych kwietacyy i zrzeczeń, zajęła folwark znacznych dochodow, pobiera z niego nienależne do niey korzyści i jescze ogromne sciele do pozostałey massy pretensye uzyskał z sądu głównego cywilnego witebskiego departamentu w roku bieżącym maja 31 dnia na sąd taxatorsko exdywizorski remissę, przez którą zalecono ażeby tenże sąd zjechawszy do fundum dóbr Iwanowa, wszelkie wzajemne pretensye, z jakiegokolwiek bądź źródła wypływające, poszczególnie rozpoznał nieprawe znikczemnił, summy niewolnie zdobyte i do dokumentow obligacyynych wprowadzone od summ rzetelnie do massy wsiękłych odłączył, a po umorzeniu powodem młodości i niedoświadczenia zeszłego Grzegorza Michelsona na nim wystaranych: rzetelnie, w nastaniu niepomówione, od ilości rękodayney nieumnożone, i przysięgą, że istotnie do massy wsiękły wsparte, na schedach wydzielić się mających zabezpieczył, od byłych popieczyteli szczegółowego obliczenia się z każdey ich czynności zapotrzebował, to co istotnie poszło na korzyść, u-

trzymanie i powiększenie massy, na teyże massie oparł. Co zaś niewezzło do niey, co z wybranych dochodow w ręku plenipotentow popieczyteli zostało, lub przez opuszczenie walor massy zniżyło, do zwrótu dla jenerała Woynowa wskazał i na dobrach popieczyteli oparł i zabespieczył. Podobnież od opiekunow i byłych rządcow, jako też osob sądowych do szczególnego czuwania nad całością pozostałey po zeyściu Grzegorza Michelsona kosztowney ruchomości obowiązanych, dostatecznego obliczenia się i pojaśnienia upomniał się i całość zniżoney massy przywrócił. Akta z potrzeby wywiązać się mające wyexpediował dłużnikow massy do uiszczenia się obowiązał, na niestawających wieczną ammissyą zapisał i nic bez rozwiązania nie zostawił. Skutkiem więc takowey remmissy i zakreślonych w niey prawideł, za uprzedzonym ze strony jenerała Woynowa edyktalnym pozwem, gdy sąd taxatorsko exdywizorski od dnia 21 miesiąca julii czynność sobie przyporuczoną w dobrach Iwanowie rozpoczął i gdy dla oczywistego rozwiązania wszystkich wzajemnych dopominkow wskazany termin dnia 3 nowembra, na dzień 3 januaryi następnego 1822 roku ukazem sądu głównego cywilnego depertamentu przeniesionym został, jenerał Woynow powtarzając swoją żałobę wszystkie interessowane strony, i jakikolwiek związek z massą dobr po Michelsonowskich mające, na blisko rzeczony termin do oczywistey rozprawy po raz ostatni pozywa, do zatwierdzenia wszelkich dowodow jakie w obronie massy i w wyświetleniu z krzywdą publiczney wiary wymożonych dokumentow złożone będą, do odłączenia summ rękodaynych rzetelnie do massy wciekłych od summ niewolnie zdobytych, lub przez połączenie zarąk zwiększonych, do przyjęcia szczegułowego obliczenia się z byłemi popieczytelami, opiekunami rządcami i urzędnikami ziemskiemi, do strzeżenia całości po zeyściu Grzegorza Michelsona obowiązanemi, a co tylko nienależnie zrekognoskowanym, opuszczonym lub roztrwonionym zostało, wszystkiego tego na dobrach tych osob, które się winnemi okażą oparcia i zabezpieczenia, do zniknczemnienia nielegalnego w nastaniu testamentu Grzegorza Michelsona, równie też do znikczemnienia wszelkich wbrew rzetelności i uprzednich opisow, pretensyi jenerałowey Michelsonowey, do uznania aktow z popieczytelami, opieknnami, rządcami z kim potrzeba ukaże, jako też komportacyi rozebranych i w zastawę rozdanych ruchomości pod karami sprzeciwieństwa i obowiązkiem przysięgi na wierności do wskazania należności massie przychodzącey się tak na stawających jako i niestawających debitorach. Do uwolnienia massy od obligow nie przez Grzegorza Michelsona, lecz przez inne osoby z ewikcyi na dobrach Iwanowie powydawanych, zwłaszcza gdy wydawce onych nie przekonają że wzięte summy za temi dokumentami obrócone na rzecz zeszłey Baronessy de Rozen zostały, do rozciągnienia ammissyi na wszystkich niestawających, i nakoniec do uzupełnienia wszystkich prawideł remissą sądu głównego wskazanych, po uzupełnieniu zaś onych, po zalokowaniu rękodaynych wierzycieli na schedach wyznaczyć się dla nich mających po rozciągnieniu wieczney amissy na wierzycieli niestawających, po rozwiązaniu wszelkich wzajemnych pretensyy, po wskazaniu na dłużnikach z jakiegokolwiek względu massie do odpowiedzi uległych a niestawających poszukujących się należności i zwrótu kosztow prawnych, zabezpieczenia dla jenerała Woynowa pozostałey części funduszow od wszelkich nadal przypytań i odpowiedzialności i tego wszystkiego sądzenia, co w ciągu sprawy dowodzonym będzie z wolnością w każdym czasie wyniesienia nowey żałoby.

Roku 1821 mca nowembra 29 dnia Woźny niżey własną ręką podpisany świadczę, iż takowy Edyktalny Pozew w sprawie JW. jenerała leytnanta i kawalera orderow Alexandra Lwowa syna Woynowa przed sąd taxatorsko exdywizorski za remissą sądu głównego cywilnego witebskiego depertamentu w dobrach Iwanowie od 21 julii rozpoczęty i kontynujący się powszystkie wyrażone w nim osoby i jakikolwiek związek z massą dóbr po Michelsonowskich mające, a z nazwisk dotąd aktorowi sprawy nieznane wyniosłem, o terminie stawania na dzień 3 januaryi następnego 1822 roku i aż do oczywistey i do całkowitego oddania do namowy sprawy obwołałem, nakoniec dla wiadomości wszystkich, kogo tylko takowy sąd taxatorsko exdywizorski zająć i interessować może i powinien, ninieyszy Edyktalny Pozew przez Gazety krajowe ogłosić postanowiłem. Jan Goyżewski Woźny Powiatu Newelskiego.

Roku 1821 mca nowembra 29 dnia. Przed aktami ziemskiemi powiatu newelskiego stanąwszy osobiście JP. Jan Goyżewski Woźny powiatu newelskiego kwit swóy relacyyny wyniesionego pozwu przed sąd taxatorsko exdywizorski w sprawie JWJPana jenerał leytnanta i kawalera Alexandra Lwowa syna Woynowa, powszystkie w nim wyrażone jakikolwiek związek z massą dóbr po Michelsonowskich mające osoby urzędownie zeznał. Przyjąłem Nestor Zabłocki Ziemski Ptu Newelskiego Regent.

Roku 1821 mca 9bra 29 dnia. Takowy pozew wolno jest massie po Michelsonowskiey podać do Gazet Kuryera Litewskiego. Alexander Potrykowski Podsędek Ziemski Ptu Newelskiego.

Ogłoszenie.

3. *Rząd Guberński Litewsko-Wileński ogłasza, iż w skutek Naywyżey utwierdzoney na dniu 14 marca 1821 roku opinii Rady Państwa i postanowienia o domach gościnnych, traktyerach, Restauracyach, Kawiarniach, i garkuchniach, wypuszczać się będą w mieście Rosieniach w arędowną dzierżawę od 1 junii 1822 do 1 januaryi 1825 roku dwa traktyery z publiczney licytacyi we trzech terminach: 26, 30 januaryi, oraz 6 Februaryi teraź. 1822 roku w Rossieńskim Ratuszu odbywać się mające. Do jakowego zadzierżawienia, dopuszczają się kupcy wszystkich trzech Gildii, mieszczanie i handlujący włościanie mający ustanowione świadectwo na prawo handlu. Życzący zatém takowe Traktyery utrzymywać, obowiązani jawić się dla licytacyi w powyższych terminach do Rossieńskiego Ratusza z dostatecznemi ewikcyami, zawierającemi się w domach murowanych w miastach położonych, w nieruchomych majątkach, pieniężnych w gotowiznie summach i bankowych biletach, z dołączeniem o swobodności domów i nieruchomych majątków świadectw Sądu Głów. 2 Departamentu, a na domy i prawney ocenki, aby każdy z tych życzących przedstawił do Rady oraz z przedstawieniem atestatów, kupiec i mieszczanin od mieyskiego Głowy i mieyskiey starszyzny, cechowy gdzie jest cech od rzemieślniczego Głowy i starszyzny, włościanin skarbowy od swey Zwierzchności, a obywatelski od swojego dziedzica lub zarządzającego; a takowe attestaty powinny zawierać w sobie, że ten komu się ony wydaje jest dobrey konduity, nie notowany w złych postępkach i nie karany, oraz Skarbowe i do gromad należące powinności regularnie wypełnia, 1822 roku mca januaryi 10 dnia.*

Przedaż Kocza.

3 Na Sawicz ulicy w domu JW. Römera znayduje się do przedania kocz nowy za pomierną cenę o którym zarządzający tym domem da informacyą.